

מרשימות התובע הצבאי

מאת עמירה הס

חוקא תובע צבאי יכול להודיע לנציגים בפרשת הסירוב החריף, כי הוויכוח הוא תובעני, ערכי. סרן ירון קוסטליץ, התובע בבית הדין הצבאי במשפט של ששת סרבני גיוס החובה, אמר ב-18.9 בחקירה הנגדית של חגי מסר: "אתה חוברך טענתם פה במשך שעות טענות נואלות, כתב שט"נה והשמצה שקרי נגד פעולותיו של צה"ל, כאשר מה שעצוב הוא שלא זו בלבד שכית המשפט העליון של מדינת ישראל לא אמר שהפעולות האלה שצה"ל מבצע כל יום הן לא חוקיות בעליל, אלא שהוא קבע שהן חוקיות וכשרות למהדרין, והן תואמות את הדראות המשפט הפנימי ואת הדראות המשפט הבינלאומי".

קוסטליץ סיכם את כל מה שלהבנתו אישר הצדיק בית המשפט העליון בשנים האחרונות, לפי הפרוטוקול: "בית המשפט העליון בודק את פעולות צה"ל באורח יהודה שומרון ועזה, וקרבע שהן חוקיות... בית המשפט העליון קבע שמוותר להרוס בתים בהם התגוררו מחבלים, שחובתו של המפקד הצבאי לדאוג לשלום ההתנתחות, שהדין החל על התושבים היהודים של האזרחים (הללו) שונה כדין מזה החל על תושבי האזרחים האחרים (ר"ל), הפלשתינאים, ע"ה, בית המשפט החדר שימוש בפגזים (מסוג פלאשט, ע"ה), הסיכול הממוקד (לפי) בג"ץ ברקה הוא כדון, בית המשפט העליון קבע שגריפת מטעים וגיוסם של עצי זית על מנת לקבוע (למנוע, ע"ה) פיגור עים הוא כדון, בית המשפט העליון קבע שהמעצרים המינהליים הם כדון, בית המשפט העליון קבע שצה"ל פועל ברבקות לפי כללי המשפט הבינלאומי העוסקים בלחימה ואחזקת שטחים בת-

פיסה לוחמתית, ושכל פעולותיו הן חוקיות וכשרות". רוב הרשימה של קוסטליץ מרויקת. אירדיק אחר נוגע ל"סיכול הממוקד". בבג"ץ "ברקה" שלושה מהשופטים סברו שהעניין לא שפוט. עכשיו בית המשפט העליון הן בעתירה נגד החיסולים שהניסו לפני שנתיים הוועד הציבורי נגד עינויים והאגודה הפלשתינית להגנת איכות הסביבה חכויות האדם. השופטים לא קבעו עדיין אם זהו אמצעי חוקי. אולי העובדה שלא הוציאו צו ביניים נגד החיסולים נראית לקוסטליץ כקביעה שהחיסולים הם כדון.

פרט אחר ברשימת קוסטליץ בולט בחריגותו. החלת דין אחד על מתנחלים ודין אחר על החרשים הפלשתינאים (כפי שמצטרט מהפרוטוקול, באותם שטחים שלהם ריבוח אחר (צה"ל) - אינה קשורה ללחימה ולמצבי חירום. גילה כגיל הכיבוש ומניות קברעה של חוק אזרחי לאחר, דין צבאי לשני, פיתוח פה, גישול שם, בנייה פה, הדיסה כאן, אורחים פה, נתינים כאן.

דובר צה"ל שנשאל לאיוו פסיקה נדרש קוסטליץ בדבריו מסר את התגובה הבאה: "המשפט החל באזור יהודה והשומרון הינו הדין שהיה תקף באזור עם כניסת כוחות צה"ל (קרי, הדין היהודי), וכן תחיקת הביטחון שהוציא מפיקד כוחות צה"ל באזור במהלך השנים, אשר תיקנה את הדין הרדני והוסיפה עליו. ככלל, משפט זה חל בכל תחומי האזור, לרבות על היישובים הישראליים באזור". בנוסף, הוציא מפקד האזור צווים, אשר חלים אך ורק בתחום מי היישובים הישראליים באזור, המסדרים, בעיקר, נושאים מוניציפליים באופיים (כגון החירות לרשויות מקומיות, גביית ארנונה וכו').

"בניסף למשפט החל בתחומי האזור, על התושבים הישראליים באזור חלים אף חברי חקיקה ישראלים מסוימים, אשר הכנסת קבעה, כי יחולו פרסונלית גם על ישראלים תושבי האזור. כך, למשל, החל, בין היתר, המשפט הפיליפיני בישראל".

משפטנים שעוסקים בזכויות האזרח התקשו להיזכר בפסיקה הקובעת במפורש, כי ההפרדה הדמוגרפית האת בין שתי מערכות חוקים היא "כדון". אכן, כפרעל התקרשה והוכשרה שיטת הדין הכפול בשטחים, זה לא לפי כללי המשפט הבינלאומי, שארסר על יישוב אזרחים של מדינה כובשת בשטח הנכבש ולבטח ארנו מברך על הארשריון שבשיטה, חריגה ככל שתהיה ברשימת קוסטליץ, כריכתה של כפילות משפטית זו עם האמצעים הצבאיים שלעיל היא הגיונית אמצעים צבאיים אלה ואחרים, פחות חמורים, נדרשים כדי להבטיח את אריכות ימיה של שיטת הדין הכפול הגלום בשלטון כיבוש פלוס מפעל התיישבות. מצד אחר, הודקקותו של קוסטליץ למשפט הבינלאומי מלמדת, שגם בצה"ל מקבלים ש"חוקי וכשר" צריכים להיות בעלי תחולה אוניוורסלית.

וכך, אם קיום שני דינים, אחד ליהודים, אחד לפלשתינאים, הוא כשר וחוקי - האם קיומן של שתי מערכות דינים, שנקבעו לפי חלוקה אתנית, מעמדית או מגדרית היה חוקי וכשר גם במקומות אחרים, בתקופות אחרות? בדרום אפריקה עד 1990, בארה"ב לפני ביטול העבדות, בארצות אירופה לפני שהונהגה בהן זכות הבחירה הכפולית לכל המעמדות, ואחר כך גם לנשים? ואם גם אלו היו שרשטת שלטון כשרות וחוקיות, אך זה שבא קצו?